

FOGARAS ÉS VIDÉKE

Társadalmi, szépirodalmi és közgazdasági hetilap.

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva, vidékre postán küldve:
Egész évre 8 Kor., félévre 4 K., 1/4 évre 2 K.
Egyes szám ára 16 fillér.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Thierfeld D. könyvkereskedése.

A hirdetések díját jutányosan számítjuk.
Nyílt tér: soronként 20 fill.
Hirdetések és Nyílt tér díja előre fizetendő
Kéziratokat nem adunk vissza.

Üdülöhelyeink.

Fogaras, 1908. március 21.

Magyarország városainak újabb fejlődését is tekintve, lehetetlen észre nem vennünk azt, hogy mindeniknek a főtörekvése odairányul, hogy polgáraink anyagi és szellemi fejlődését, jóllétét előmozdítsa, hogy kényelmükről gondoskodják. — Erre céloz a városi képviselőtestületeknek ama intézkedése is, hogy a maguk kebelében különböző bizottságokat alakítanak, melyeknek az a kötelességük, hogy a város, a polgárság jóllétét célzó ügyeket előkészítsék s azokban döntést hozzanak. Mert a városi tanács egyedül minden egyes ügyet elintézni nem képes.

Azon alkalommal, amidőn Fogaras nagyközség, mint város (fából vaskarika) fejlődésének új stadiumába jutott és igazi rendezett tanácsú város lett, ha jól emlékszem a képviselőtestület kebelében többek közt megválasztott valami szépirodalmi bizottság is.

Nem tudom, hogy ez a bizottság

micsoda programot tűzött ki maga elé, de tudtommal, nem azért van, hogy legyen, nem azért választották meg, hogy meg se alakuljon, hanem azért, hogy szépirodalmi izlését a városban belül érvényesítse. — Azt se tudom, működik-e ez a bizottság vagy nem, tartott-e gyűlést, dolgozik-e, de a történetek miket itt elmondandó vagyok, inkább az ellenkezőjét bizonyítják.

Az idegen, aki még Fogarason nem járt, s csak a lexikonból ismeri a várost, azt hiszem Fogarast egy fürdőtelepnek gondolja a havasok alján. Milyen nagy azonban a csalódás, amidőn azt látja, hogy ez a fürdőtelep a fogarasi havasok alatt van ugyan, de 26 km-nyi távolságra a havasoktól, mesés panorámával a havasokra, bár annál szomorubb kilátással az ellenkező oldalra a kopár gajaci hegyoldalra amelynek szemlélete csak a mulandóság mélységes gondolatát kelti föl az emberben. Ha tehát valaki Fogarason a szabad természet alkotásaiban akar győ-

nyörködni, csak óriási fáradsággal s még nagyobb költséggel juthat ez élvezethez. De hiszen sem a város, sem a város vezetősége nem tehet róla; hanem igenis az ő vállaira nehezedik az a felelősség, hogy a városban és a városon kívül eső üdülöhelyek a megfelelő jó karban tartassanak, a pusztulástól megőriztessenek.

Számtalanszor volt már e lapok hasábjain szőnyegen az a kérdés, hogyan fásítsuk Fogaras környékét (naiv lelkek tanácsot tudnak adni, de nem a programot s költségvetést,) de hogy a meglevőket, hogy gondozzuk s ápoljuk, arra nem terjed ki a figyelmük. Pedig szűkiben vagyunk a szép kiránduló helyeknek.

Elszomorító mégis, hogy mi történt ugyszólván egyetlen üdülöhelyünkön a városligetben. A vandálok, a góthok betörése nem okozott oly pusztítást Európa szívében, aminőt a gyarló emberi kéz, a papírmalom karcsú százados fai nyögve vértettek el a szekerce sűrű csapásai alatt.

TÁRCA.

ASSZONYKA VOLTÁL.

Asszonyka voltál, én meg az urad,
Azt álmodtam az elmúlt éj alatt.
Zsongtál körültem, ahogy méhe száll,
Könnyű szárnyakon virágméz után!

Vig voltál s hozzá még szép is nagyon,
Mint nyíló rózsza ringó ágakon.
Pirosló ajkad hogyha meghasadt,
Folyt a szó, kacaj, vége nem szakadt.

Oh mily édes volt akkor az élet! . .
Enyém voltál és én is a tied.
Ölemből ültél, sugtad boldogan:
„Szeretlek nagyon édes jó uram!”

Hullámos kebled átfonta karom,
Ajkam megpihent rózsás ajkadon.
Oly tüzes volt a csókod, oly meleg,
Hogy álmaimból ébrednem kellett.

Herczeg Albert.

Ünnepi beszéd.

Irta és a fogarasi március 15-iki ünnepélyen elmondotta: Málnásy Károly.

Hazafias ünneplő közönség!

Midőn ide lépek, szívem dobbanása, vérem pezsdülése s egy titkos benső hang azt suttogják folyton, hogy ez a mai nap, március Idusa, szent ünnepünk nekünk, megváltásunk napja. Összegyűtünk ide ünnepies díszben, lerázva magunkról a hétköznap porát, hogy köszöntsünk Téged március 15., mint a három jelszó születése napját. — 48. március . . . Kődös, borus hajnal . . . A sötétlő égen megjelen egy csillag . . . Szórja tüzes fényét és a sziporkákából, koszoruba fonva kialakul szépen ez a három ige, teljes szentháromság: Szabadság . . . Egyenlőség . . . Testvériség.

Emlékezzünk!

Néhány lánglelkű ifju lelkesedése. egy vérpezsdítő költemény; ezek nyomában fakkadó tettvágy s lelkesedés, aztán édes öröm,

testvéri ölelések. Ez az 1848. március 15.-(ike) külső képe. Nem volt ez a nap, dúló csaták napja, ahol ezrével hullanak a hősök s a temetési ének a kardok csattogása s az ágyuk dörgése. Vér nem patakzott, senkinek bántódása nem esett s mégis a győzelem, a dicsőséges győzelem fényes napja volt ez. Győzött az eszme!

Hiszzen mi volt velünk századokon keresztül! Volt-e csak egy picinke sugár is, amely arra emlékeztetett volna, hogy mi is vagyunk valamik? Hát volt-e legalább halvány árnyéka csak a szándéknak is, hogy elismerik jogainkat, alkotmányunkat? Mi volt a jutalom azért, hogy századokon keresztül szinpada volt drága hazánk földje egy véres színjátéknak, amelyben a felholdnak a fénye tört meg a törhetetlen magyar acélon? Jutalom! Elismerés! Volt! Hogyne lett volna! Szeretett nép, hű magyar nép, szóval kedves gyermekek voltunk mi, — csak hogy az apai szeretetben mindig mostahaként részesültünk. De hagyjuk ezt. Talán jobb volt így! Abból a sok honfi vérből, amely

Sirolin

Egyszerű és hatékony és a testület, megszűnt a köhögést, váladékot, éjjeli izzadást.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, Influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéktelen utáztatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Kapható orvosi rendelésre a gyógyszerárakban. — Ára lívegenként 4. — korona.

Kérdem a város vezetőségét, mi csoda program szerint történt ez a pusztítás és minő határozat alapján? A képviselőtestület határozata alapján-e a szépművészeti bizottság javaslatára, vagy egyszerűen a városi kertész önkénye folytán? Mert úgy tudom, hogy városi kertész is van, kinek kötelessége egy a városligetet mint a sétateret gondozni. A város meg 1600 koronát költ e két üdülőhely fenntartására, hol van ennek a látszatja?

Talán csak nem abban áll az egész munka, hogy a városi kertész évenként saját szakállára 10-15 fát vágat ki, de ültetni, nem ültet újakat. Egyes városok ezeket költenek üdülőhelyek létesítésére, mi a meglevőt sem becsüljük meg. Kérdeztem több képviselő testületi tagot van-e tudomásuk a kivágatásról, megfordult-e azon ügy a tanácsban, de tagadó feleletet kaptam. A városliget minden fája a város vagyona, melyhez hozzányulni a városi képviselő testület határozata nélkül kihágást képez, s rendőrileg büntetendő cselekmény.

De ha már benne vagyunk a városligetben elmondhatjuk azt is, hogy ott évek hosszú sora óta absolute semmi sem történt. Azt jól tudjuk ugyan, hogy az egész városliget teljes rendezését a városi költségvetés nem bírja ki, de akkor is ha kevés jut reá, történjék ez természetesen.

Megelégszünk mi a lassu munkával is, csak lássuk, hogy történik valami. Igaz történt. A községi előljáróság a

városliget egyetlen séta útjára évenként ökölnyi nagyságu köveket hordatott, de azok lehengereltetését rábizta a járókelők talpára.

A tavaly pl. megnyiratta a fenyőfácskákat, hogy mily csunya ez, s hogy a szakértők véleménye szerint e nyírás esetleg a fenyők pusztulását is okozhatja, arra senki sem gondolt. A kocsit az maradhat úgy ahogy azt a szabad természet és az arra menő kocsik kerekei megalkották.

Sőt mi több, láttunk ott csemeteket is, de céljával nem vagyunk tisztában. Véleményem szerint a városi kertésznek kötelessége volna többek közt az is, hogy a rendes költségvetés keretében rendezze a városligetet, de csakis a tanács hozzájárulásával. Előállott-e ilyen tervvel? Van-e munkarendje? Vagy talán a pusztítás rendezésnek nevezhető?

Amit elmondottunk a városligetről, ugyanezt mondhatjuk a városban levő sétaterről is; ugyanaz a nembánomság, nemtörődömség észlelhető. Pedig kevés város dicsekedhetik ilyen sétatérrel.

Igen ám, csak hogy ezt gondolni is kellene. Azt elismerjük, évenként egyszer megtisztítatja a pázsitot, de a fák nyesegetése elmaradt. Az árok felőli fák busan bölintgatnak a vár felé, nem csoda, mert a tápláló föld folytonosan csuszik lábuk alól. Ugy vettem észre a sétatér kezdetén a föld lekötésére élő sövényt alkalmaztak régebben? Miért nem történik ez évenként? Az is elismerést érdemel, hogy a negyedik sétaut is elkészült, de annak rendezéséről azonban

még nincs szó. Az a tiz s máris a pusztulás és a sir szélén álló fenyőfácska oly szomorúan áll ottan, mint a Mexikó árva gólyája. A földet tudtommal élősövényvel s nem fenyőfácskákkal szokás lekötöni.

Egyébként itt a tavasz, vajjon látjuk-e a városi kertészt a standon, látjuk-e azt, hogy a fákat nyesegeti, tisztogatja az új oldalt sövényvel ültetgeti? Vagy látjuk-e őt a városligetben?

Én nem tudem másképen elképzelni a kertészt, mint az ő kedves helyén a virágos kertben.

Elvárjuk tehát ezekből kifolyólag a szépművészeti bizottságtól, hogy úgy a papíralom, mint a városban levő sétatér ügyében kérdést fog intézni a város vezetőségéhez és pedig a legközelebbi képviselőtestületi ülésen, kérdést fog intézni már csak a saját reputációja érdekében is, amennyiben a kivágatás tudta nélkül történt.

A polgármester ur figyelmébe ajánljuk a dolgot.

Ő azért van a város élén, hogy a város tisztviselőinek és alkalmazottainak munkáját éber figyelemmel kíséresse. Aki nem teljesíti pontosan a kötelességét, alkalmazza vele szemben a paragrafust; első a kötelesség; teheti ezt annál inkább, mert köztudomás szerint a kötelesség teljesítés tekintetében ő maga jár elől a legszebb példával. Azért lettünk város, hogy teljesen átalakuljunk, nem pedig csak külsőleg; mert ha csak a város jellegével akarunk büszkélkedni, akkor hasonlítunk egy kisé az olyan

kiomlott a részes csatákban, a termékeny rónán szép virágok nőttek. Minden ifju, minden öreg, minden honlány szakított belőle s ápolgatta, öntözgette, nyilogatta. S szegény kis virág te, mégis mit szenvedtél. Hányszor fenyegetett pusztulással a zord tél dermesztő hidege, hányszor csábitgatott nyiladozásra az enyhe szellő csalóka melege, hogy azután a csipős dér annál biztosabban hozza számodra a kegyetlen halált! De hála érte kertészeidnek, megoltalmaztak a tél hidege ellen s nem fődtek ki a csábitó sugárnak. Te pedig nőttél, folyton nőttél elrejtve, titkosan, — míg eljött a te napod, az igazi tavasz. Akkor előjöttél, kitértad kelyhedet s édes illatodtól illatozott a lég. S milyen volt ez az illat! Mámoritó, reménykeltő, lelkesítő, — amelyet nem érzett még a világ. Behatolt ez a gögös paloták selymes szalonaiba csak úgy, mint a szegény koldus zsupfedelű kunyhójába.

Lelkesedést keltett a főúri szivekben s reményt fakasztott a nyomorult jobbágyban. S amerre elvitte a márciusi szellő, a nemzet fia között a századok óta emelt erős válaszfalak, — amelyek a nemzetet urakra és jobbágyokra, nemesekre s spórokra osztották, — ledőltek. Nincs többé különbség gazdag és szegény közt, — gazdagok mind, egyformák mind. Elhangzik a hármasszó: Szabadság, egyenlőség, testvériség. Széttörök a szellem bilincse s megjelenik a szabad gondol-

kodás, a nemzeti érzés első kifejezése, égi glóriával körülragyogva, a maga teljességében, nem nyirbálja már meg a censor ollója. S mikor elhangzik egy sápadt ifju lelkes ajkáról a riadó szózat, a közönség tombol örömeiben s a hazafias érzés és lelkesedés megnyilatkozása képen, a meggyőződés s az erős akarat stentori hangján dörög utána a szent esküt:

„A magyarok istenére esküszünk,
Hogy rabok tovább nem leszünk!!“

A hazafias lelkesedés megnyitja a börtön ajtaját is s visszaadja egy gyámolatlanul maradt családnak gyámolatát, visszaadja a nemzetnek, a bilincseiből már kiszabadított gondolkodásnak egyik hű munkását. Megnyitnak a szívek is. Szent ihlet tölt el minden honfi keblet s az a 12 pont, mely eddig a nemzet hő ohaja volt, most közös imádsággá lett.

A márciusi szellő, ime, elűzte azt a „fojto gőzt, melynek átka rajtunk ült“ századok óta. Ime egy nap, márc. 15. meghozta számunkra azt, amiért hosszú időn keresztül annyi hőse halt vértanui halált. S honnan e csodás erő! Talán megsokalta Hadur azt a sok szenvedést, ami részről jutott választott népének! Talán annyi jeltelen sir csöndes lakójának, kik ott hullottak el a csatamezőn „pro patria et libertate“, talán ezeknek utolsó hő fohásza volt kedves az isteneknek! — Annyi bizonyos, hogy ilyen nappal nem

minden nemzet dicsekedhetik. Mig mások kezében, a szabadság kivívására az éleire fent gyilok az eszköz, addig a magyar vér nélkül, békésen szerezte meg azt, amihez joga volt, van és lesz. S amíg másutt a győzelemittas tömeg gunyakaja között megégetik a királyi trónt s a hermelines bibor palástot darabokra tépve bohóc sipkákat csinálnak belőle, addig a magyar nemzet szabadságának kivívása napján is a hálás szeretet koszorújával övezi királyát s rendületlen hűséget fogad neki. Örömmámorban uszik az ország, hálaének zeng minden ajakon. De hallga! Drága magyar népem, korai az öröm! Nem látod miként száll magasra az égnek, szárnyait verdesve, karmait kinyújtva drága kincsed felé, az az átkos madár!?

... Megirigyelték dicsőségünket, megirigyelték vér nélküli diadalunkat. És a kamarilla, ahol oly hosszú időn át kényszerítették a magyar nemzet részére az álmot, hozzáfog most is a munkájához. De ezuttal igen sok ürmöt vegyített bele, nagyon keserű volt, nehéz volt azt lenyenni. S mikor a nemzet a sátnok recipéje szerint készült orvosságot nem vette be, a kamarilla taktikát változtat s igyekszik hamis világitásban feltüntetni a történeteket s igyekszik félrevezetni mindenkit úgy künn, mint benn. Sikertült neki. Gyűlöletet támasztott a nemzet iránt ott, ahol szeretetnek kellett lakoznia. Lelketlen

agglegényhez, vagy tán inkább vén kisasszonyhoz, ki az idő vasfogatól fölemésztett természetes bájjait mesterségesen takargatja addig, amig lehet.

Szemlér.

Hogyan neveljük gyermekeinket?

Irta: Kiss Károly.

Folytatás és vége.

Az értelmi nevelésnek általában két ágát különböztetjük meg: a képek és képzetek gyűjtését, a képzetek feldolgozását, vagyis a fogalmak alkotását.

A képek és képzetek gyűjtésétől függ az elme egészséges növekedése, a feldolgozástól pedig az elme helyes működése. A képek és képzetek gyűjtése a tökély gyűjtés, a képek és a képzetek feldolgozása pedig a tökély forogtatás vagy kamatozás.

A közönséges életben első a munka, aztán jó az élvezet, vagy amint Goethe mondja: Reggel munka, este lakma, munkás hétre, ünnep napra. A lélek fejlődésében megfordítva áll a dolog: első a gyümölcszedés az az az ifju léleknek a külvilág ezernyi ezer csudás benyomásával (képek és képzetek) való megrakodása, s csak aztán következik azoknak az elme különböző részeivé feldolgozása. Tehát első az észrevételek sokasága, mintegy az elme porussaiba való felvétele feszítődése, s ennek alapján az emlékezeti anyag meggyűjtése, aztán következik rá a meggyűjtött anyagnak feldolgozása által az elme erélyévé átalakítása.

A Szemlélet és megfigyelés épségétől világosságától, élénkségétől függ a legtöbb szellemi szerzemény és a legbecsebb meggyőződés állandósága. A kiskorú az okoskodás korán kezd működni, azelőtt mielőtt a megfigyelésben szabatoságra, a fogalmak alkotásában correktságra szert tehetek volna, azoknál a korai okoskodás következménye ingadozás, zavartság és végtelen szájbölcsesség (szájfisztika), melyel együtt jár az észre-

vevő erő aluszékonyasága, tompasága és lassúsága. Az ilyen elméjű ember kételkedik abban, ami teljesen bizonyos, ellenben bizik abban, ami legesalékonyabb. Az ilyen ember az igazság keresés valódi bolygó zsidója. Az észrevevés és okosodás rendjének ezen megfordításában gyökeredzik azon igazság, hogy nem okoskodó az életben a diadal, hanem a szemes megfigyelőké.

Tehát első mindig az észrevevés, megfigyelés és azután az okoskodás. A részlet, megfigyelés, bennlátás, a tudás kezű pontja, az itélet és okoskodás alapja.

A tényekkel való alapos megismerkedésre jó csak fogalmak alkotása. Az a természetes módszer ha megfigyeléssel próbálgatással ismeretet gyűjt, majd összehasonlítás szerkesztés útján feldolgozza. A megfigyelés és ennek alapján a képzetek az az apró pénz amelyet lassankint fogalmakká vált fel; csak hogy a fogalmak gyarapodásával párhuzamosan kell, hogy gyarapodjék az ifju szóbősége is, mert a szók a gondolat erősségei, s ezek teszik lehetségessé hogy uralmukat megalapítsák azon a területen, melyet a gondolat hatalmába kerített, s hogy értelmi hódításaink mindegyikét új miveletek alapjává tegyék.

Értelmi haladásunknak állandósítására szükséges, hogy értelmi haladásunkhoz képest kellő szóbőséggel is rendelkezünk, mert valamely hadsereg elborithat egy országot, de az csak akkor van meghódítva ha erődökkel látja el.

Röviden összefoglalva az értelmi nevelés folyamata eredményeit kimondhatjuk, hogy:

1. A gondolkodás mivelésére elengedhetetlen alapvetés a felfogás és értés (bennlátás) bel sokoldalú gyakorlatok és az ezen az alapon alkotott tiszta fogalmak. E részben a természetet kell követnünk. A természet az értelmi erők gyakorlására irányozza a gyermek első erőfeszítéseit, a dolgok hasonlatosságai, külömbaégei és viszonyaira, me-

lyeknek alapján a növendék világos és szabatos fogalmakat alkot. Addig ugyanis lehetetlen valakit gondolkodni tanítani, amig nincs anyaga amiről okoskodnia lehetséges s a világ minden könyve sem bírja ezt, a dolgok megfigyeléséből szerezhető anyagot pótolni.

2. A felfogást és fogalomalkotást kiégszítik az itélet és okoskodás gyakorlatok. Az ifju itélete és okoskodása alkalmával segítő társul kell a szülőknél, nevelőknek szegődni, mert ily esetben türelmet vesztene nagy és öreg hiba volna. Jusson eszünkbe, hogy a felnőttek itélete is gyakran homályos és zavaros. Tehát, ha növendékünk vagy gyermekünk egy őszi ködös reggelen, — midőn künn a mezzőn, — a nap sugarai hatására a köd felemelkedését látja, s így okoskodik:

Hát a napszamos kaszálása okozza hogy a köd felszál, ezen vagy ehhez hasonló kérdését nem szabad kinevetni, hanem szeretettel kérdésre felelnünk kell, mert ha kinevetnők, — magunkhoz bizalmatlanokká tennők őket és növendékünk azután magába zárkózott lenne s így képtelen továbbhaladásra mert ha elveszük tőlük a tanuságot, megfosszuk őket a többet tanulás örömetől, minő lélekkel kívánjuk, hogy később tényeken okoskodjanak?

3. Tekintve a gyermeknek a felfogás és itéletbeli végtelen változását, ne várjuk, hogy a növendék egyformán tudjanak itélni és okoskodni, hanem tarsuk szemelőtt Tindálnak azon mondását:

„Rugasszatok egyszerű szárnyakat a gyermeknek aztán hagyjatok magára hogy repüljön.“

A gyermeknek mindent (amit nem is kérdez) megmagyarázni elmondani, annyi mint önmivelésre való hajlamát meggyöngíteni s lelkesedése lángját kioltani. Az ismeret hajlékonyra tesszük ha sokat mozgunk; az érteket éleseké, ha sokat szemléltettünk, az itéletet pedig hajlékonyá és

lázítókkal félrevezettette, majd reánk zúdította azokat, akiknek mi testvéri jobbot nyújtottunk, akiket mi keblünkre öleltünk.

S a vérlázító események most egymást követik. Leirat leiratot ér, amelyek horvát banná tesznek egy sehonnai martalócot, királyi biztost küldenek a nyakunkra s a nemzetet azért, mert elég bátor volt, ember és isten előtti jogaira hivatkozva, szétörni egy piros ceruzát, rebellisenek, — vezetőit pedig felség- és hazaárulóknak deolarálják. S hogy ez előzményeknek méltó legyen a befejezése, mikor a nemzet ennyi hivatalos villámlás és menyörgés közt is emberül állotta meg a sarat, V. Ferdinánd dec. 2-án lemond a trónról. Alea iacta est! Innen fogva kardesörgés és ágyudőrej közé ezek halálhőrgése vegyül, melyet meg-megszakít a tul-erő elől menekülő magyarság jalkiáltása, boszuért az éghez. Véres napok hosszú sorozata következik most. Kardot fog mindenki. Az öreg ifju lesz és férfi a gyermek, hősök mindannyian. Szívükbe bátorságot önt az az érzés, hogy a hazáért küzdenek, karjaikat megacélozza az a tudat, hogy a szabadságért halhatnak meg s diadalt diadalra válnak.

De a déli Kárpátokon megvillan az első muzsika szurony s „a bécsi rendszer csontkamarájából fujdogáló sorvasztó szél, mely ideginket megmerevítette s lelkünk röptére

szibbasztólag hatott“, most nemzetölő orkáná nő s zátonyra veti tépett vitorlakkal, megtört árboccal, Világosnál, a magyar államhajót.

* * *

A nemzeti lobogó elbukik. Bitófa, ravatal lesz a fájából s halotti lepel egy nemzet hősei, reményei, szabadsága fölé a zászló vásznából. Hosszu éj borult rank s a szép enyhe tavaszt, dermesztő hideggel zord tél váltotta fel. De az éj borzaimas sötétjében biztató fáklaként világolt s a zord télben is ezer illatos virágot faaszott... az emlékezet.

Igaz, hogy bilincsbe verték a nemzetet, igaz, hogy a zsarnokság átkos pribékjei sükketté, némává tették a magyart, de a szellemet, láncra többé nem verheték. Megtanítottak tűrni, megtanítottak szenvedni, de feledni nem! Az a csemete, amelyet 60 esztendővel ezelőt azok a lánglelkű ifjak elültettek, itt van az közöttünk, itt él az a mi lelkünkben. Terebélyes fává nőtt azóta, nem dől az már meg a fejszecsapások alatt, de bátran néz a villámütések elé is. Hiszen van-e olyan magyar ember, akinek ne vált volna politikai religiójává az a vezéreszme, amely hatvan esztendővel ezelőt március Idusán született? Van-e olyan hazafi, akinek ne lebegne szeme előtt, mint legszentebb cél, hazánk önállósága, függetlensége? Ennek a célnak megvalósítása ezer akadályba ütközik. Némelyek így, mások úgy akarják és vélik

könnyebben elérhetni. Melyik ut visz hamarabb Rómába, — nem ide tartozik.

Egy azonban bizonyos. Ha mi csak egy lépéssel is közelebb akarunk jutni e szent célunkhoz, méltóknak kell lennünk dicső őseinkhez. Ha ők hősök voltak a csatatéren a küzdelemben, ha ők hősök voltak a nyirkos börtönök büzhődt kaszamátaiban a szenvedések eltűrésében s ha ők megadással hordozták a hontalanság nyomasztó terhét s ily drága áron szereztek meg nekünk legdrágább kincsünket, a szabadságot, nekünk meg kell őriznünk azt. S hogy ez meglesz, erős a hitem! Amig egy nemzet ily kegyelettel tud ünnepelni, hiszem, hogy azt a kincset, amelyek megszerzésére ünnepet ül, meg is tudja őrizni. S amig, végig eszünkbe e lelkes közönségen, minden szempárral a hazafias lelkesedés s a honszeretet tüze lobog felém s a szívek dobogásából azt vélem hallani, hogy:

Ha még egyszer azt izeni,

Mindnyájan el fogunk menni,

addig dagadó kebellet s felemelt fejfel kiáltom oda a Lajtán tulra:

A magyar élni fog!

Éljen a haza!

élessé ha kevesebbet tanultunk, de annál többet találtunk ki.

III. Az ember nemcsak testből és értelemről áll, hanem szívből is, amely érez és az emberekhez szeretettel vonzódik. Aki a növendékben az egész embert akarja nevelni, szintugy nem szabad a szívet elhanyagolni, mint a testet és értelmet.

A vallás az ami a szívnek egyetemes szükséglete, s ezért idejekorán hozzá kell látnunk a vallás tanításához, mert ha ezt nem tesszük, szándékosan megraboljuk a szívet, szegényebbé tesszük egy érzéssel, s csorbát ejtünk a benne lappangó nemes vágyak felköltésében.

Mint a víztől távol nevelt hattyufiókának nem lenne világos képzelete a víztől; és egy büzhödött pocolya láttára oda rohanna, abban uszálva, a teremtés szemetjének szegényének látszanék: épenugy az emberi lélek is Isten imádása nélkül élhet ugyan, de szenvedve, kiaszva, kifáradva, sőt mint a hattyu a pocolyába, — ugy az ember a babona, a bűn posványába merülne, — de vegyétek csak élővizhez, hadd hozza helyre erejét a folyó tiszta hulláma s meglátjátok micsoda a hattyu, ragyogó fehér a színe, mozdulatai, kecske, méltósága és gyorsasága rövid időn mutatni fogják, hogy mi az ő igazi természete, s hogy minő elem hiányzott fejlődésére, a gyermek és ifju is, ha az igaz Istenben vetett hitben, bizalomban, az isten akaratában való megnyugvásban és legkivált az ő szeretetében nő fel: vidám, megelégedett és boldog az élet változásai között.

Jöllehet a gyermeki elme nem bírja felfogni a vallást a maga teljességében, s annak felső igazságait sem érti meg elméje; de igenis megérzi melegét szíve, s lelke ily ihletve gerjed, mely támogatni fogja az élet viharai közt mely megmenti az elsüllyedéstől s elkíséri a sir széléig. Oh mert az ember Isten-imádó teremtmény.

A szívnek tisztulása tekintetében az imát a lélekzessel tehetni párhuzamba, s lehet állítani, hogyha tudó nélkül nem élhetünk tisztileg, ima nélkül nem élhetünk lelkiileg.

Neveljük a növendéket igazságosnak, megtanítván neki hogy az igazságosság lényege abban áll, hogy tiszteljük a mások jogát, de tiszteletet szerezzünk a magunkénak is.

Neveljük jónak, erényesnek, mert a jószág és erény az embert megszeretteti másokkal és önfeláldozóvá teszi az övéért nem és nagy eszéért, mert egyenesen csak a tudása a döntő szerep az életben, hanem a fennkölt érzület és a tökéletes jellemé.

Márc. 15. Fogarason.

Fogaras, 1908 március 21.

Amint növekszik a fogarasi magyarság számban, erőben, önbizalomban: ugy emelkedik a március 15-iki hazafias ünnepély sikerének külső és belső képe évről-évre. Elismerés és dicséret illeti azon lelkes és hazafias férfiakat, akik a letűnt szomorú időszak elején kezdeményezni merték a dicső nap megünneplését akkor, amidőn a megye főemberei is „vakmerőség”-nek tartották a románságtól való félelmökben, — ha Magyarország egyik városában, Fogarason is megünneplik a szabadság hajnalát. Az első években szerény keretekben indult meg a csekély és elnyomott magyarság szent ünnepe. És csekély méretei megmaradtak egé-

szen a legutóbbi két-három évig, hiszen a Bauszner era alatt alig néhány ember vett részt az ünnepélyeken, még szónokot is nehezen lehet kapni, hiszen a „felsőbbbség” nem jó szemmel nézte az ilyen szerepléseket. Mi pedig ökölbe szorult kezekkel olvastuk Brassó—Szeben és más, nemzetiségi vármegyék lapjaiban, hogy a maroknyi magyarság élén a megye főispánjával, milyen lelkesen ünnepli a nagy napot, csak mi maradunk ebben is hátra,

De három évvel ezelőtt, más szellő kezdett fujdogálni nálunk is. A magyarság felébredt évtizedes álmából, erejének, jogainak tudatára jött és zugni, háborogni kezdett. Ekkor már tömegesen, lelkesen ünnepeztük március idusát, bár még mindig nem ugy, mint kellett volna. Két év előtt és tavaly azonban már mind nagyobb arányokat öltött a szép ünnepély, míg végre most elérte tetőpontját, mert hiszen a vármegye főispánja — együttérezve a magyarsággal — együtt ünnepezt vele.

Az idei március 15-én lefolyt nemzeti ünnepen diszesen és tömegesen jelent meg nemcsak a magyarság, de a románság néhány vezető férfa is. Széll József főispán megjelenésével betetőzte azt a rokonszenvet, amelyet iránta a magyarság érzett és érez. A diszes közönség soraiban a nemzetiszin kokárdás szép asszonyok és leányok között, közéletünk minden eleme képviselve volt. Az ünnepélyt a Fogarasi Magyar Dalegylet vegyeskara a Hymnussal kezdette meg, melynek első hangjainál a főispán felállva helyéről, az egész közönség állva hallgatta végig nemzeti imánkat meghatóan lelkes és precíz előadásban, mit zugó tapsal honorált. A második számot Köntzey Margit kedves közvetlenséggel, mély érzéssel előadott szavallata töltötte be. A gyönyörű díszmagyarba öltözött, pártás ifju leányt örömtelt szívvél nézte a közönség. Hej, hol vannak a szép idők, mikor nem csak ilyen alkalmakkor, hanem mindig magyar ruhába fűzve, pártás, főkötős fővel jártak hölgyeink? A bájosan és kedves lelkesedéssel előadott költemény, riadó tapsokra ragadta a hallgatóságot. Málnássy Károly áll. főgimn. tanár ünnepi beszéde jött azután. A szinpatikus fiatal tanár hazafias szellemű, kerekded, élvezetes és tanulságos beszédben fejtegette a nagy nap jelentőségét. Higgadt, tömör és világos előadását élvezettel, figyelmesen hallgatta a közönség, utána pedig zajos tapsal fejezte ki tetszését. A hatásos beszédet lapunk mai számában közöljük. Most ismét a vegyeskar szép éneke következett: „Ne sirj, ne sirj, Kossuth Lajos!” énekelték a szép és kedves hölgyek és a közönség könnyes szemmel hallgatta az ünnepély legsikerültebb ének-számát. Hogy a második darab sokkal jobban sikerült a Hymnusnál, ez bizonyosan onnét magyarázható meg, hogy a Hymnus mégis csak férfikarra való, sokkal hatásosabb ugy. A második számú vegyes kar azonban sikerült volt.

„Az utolsó honvéd,” Fejes István örökbecsű költeménye, Krizbay Sándor ref. s. lelkész művészi színvonalon álló, érzéletes, ifju hévvel, a lángoló hazaszeretett kifejezésével előadott szavallata volt az ünnepély egyik leghatásosabb pontja. A közönség visszafolyott lélekzettel, könnyes szemekkel hallgatta a remek-előadást és percekig tartó szünni nem akaró tapsal honorálta. Krizbay valóban hivatással bír a szónoki pályára, jól választotta meg élethivatását.

A dalegylet férfikara hatásos, szabatos előadásában hallottuk végül a szózatot, mit a közönség ismét állva hallgatott végig. Majd a Rákóczi induló és a Kossuth nóta hangjai mellett, lelkes hangulatban oszlott szét a közönség hogy este a banketten újból összegyűljön. A banketten is megjelent Széll József főispán, zugó éljont és hálás szeretettel fakasztva a magyarság ajkán és a szívében. Dr. Serbán Miklós orsz. képviselő is résztvett ezuttal a lakomán.

Az első, hivatalos pohárköszöntőt: Szabó Elemér s.tanfelügyelő mondotta. Utána: Balla Károly ref. lelkész beszélt kétszer, második beszédében felköszöntve a szokatlannul szép számban képviselt százaságot. Magas szárnyalású toasztot mondott Kelemen Adolf megyés főrabbi, Vodoráskó Vencel áll. főgimn. tanár és sokan mások mondottak még beszédet. Kovács József polgártársunk lelkesen elszavallta a „Talpra Magyart.”

A sok és sikerültebbnél-sikerültebb pohárköszöntő, a jó vacsora, ami dicséretére vált Sámsony jóhírű konyhájának, aki ezzel bucsut is vett Fogararól, a szívvidámító zene összehozta, egy érzésre hangolta a hazafiságban egybeolvadt szíveket és mi óhajtjuk — megyénk és városunk, de különösen a magyarság érdekében, — vajha a március ilusán fakadt szép és nemes érzések vezérelnék minden tetteiket az ott jelenvoltaknak továbbra is.

Végül elismerés illeti a magyar dalegylet igyekeztét szép haladását, vezetőinek buzgalmát, továbbá az ünnepélyt rendező bizottság fáradozásait, hazafiságát és figyelmesességét.

Halmy Gyula.

H I R E K.

József napja.

Édes melódiákat, kedves, kellemes akkordokat ragadt ki a szél Szélltől, a vármegye házából, f. hó 19-én. Örömmel hallgatta az arra járó nép a szálló akkordokat, melynek minden egyes hangjában az volt bele foglalva, hogy a vármegye első embere a főispán Széll József éljen sokáig! Igen, névnap volt a máskor komor falak között, József napja, mely máskor nekünk csak arról volt nevezetes, hogy a hagyomány szerint ekkor szokott kezdődni a tavasz. Ez volt az első József nap, melyen siettek a vármegye, a város tisztviselői leróni a hála, a tiszteletet s a rokonszeny kedves adóját Széll József főispán iránt s e napon délelőtt 10 órától kezdve valóságos bucsujáró helyé változott át a megyeháza. Ott láttuk a város notabilitásait, a hivatal főnököket majdnem mind, akik tisztelegtek a főispánnál névünnepe alkalmából. A főispán rokonai közül is többen megjelentek ez alkalomból kifolyólag. Lapunkat Halmy Gyula főgimn. tanár, főszerkesztő képviselte ez alkalommal, tolmácsolván a jó kívánatokat. Reméljük, hogy főispánunk ez első névnapjához még sok-sok, kedves emlékü József nap fog sorakozni Foga-

rason, amit megyénk, városunk érdekében is őszintén óhajtunk.

Hivatalos tisztelegések a főispánnál a következő sorrendben folytak le: Az alispán vezetése alatt, a vármegye központi tisztviselői kara, az árvaszék, a fogarasi járás fszbirói hivatal, a fogarasi számvevőségi ki. rendeltség, az áll. erdőhivatal képv. Várnai Sándor m. kir. erdőtanácsos, Fogaras r. t. város tisztviselői kara a polgármester vezetése alatt, az adóhivatal képv. Beke N. adótárnok, kir. tanfelősi: Szabó Elemér s. tanfelügyelő, Pál Ferenc tollnok. Aladics Emil m. kir. ordőmester, Simon Jenő záradafőnök, Móro István pénzügyi biztos, dr. Bauszner Guidó kir. közjegyző. Kovács Pál m. kir. főerdész, Köntzey Lajos honv. főhadnagy, Korcsok János honv. hadnagy, Makave Jakab püsp. helynök, Balla károly ev. ref. lelkész, Kovács Gábor műsz. tanácsos, Halmy Gyula tanár. szerkesztő, Wenk Ágoston mérnök.

Vendégek a családban: Széll Ignác v. b. t. t. ny. államtitkár és neje, Pekry Sándor és neje, Pekry Géza, Földváry Ödön.

— **Kinevezések.** Az általános birói előléptetésekből a mi érdemes biráink közül ezidőszert soron voltak és így előléptetésben részesültek a következők: a király, Török Bálint fogarasi járásbirót a VII-ik fizetési osztályba járásbiróvá. Nádudvary László, Bedő Ferenc, dr. Virág Károly albirákat járásbiróvá nevezte ki. Sárkányban pedig Gáspár Bogdán járásbirót a VII. fiz. oszt.-ba, Stavarsz Hugó albirót járásbiróvá léptette elő. Mondanunk sem kell, hogy közéletünk eme köztisztviselőiben álló férfainak örvendetes előléptetése mindnyájunk örömeire szolgál. Őszintén gratulálunk!

— **Előléptetés.** Államépítészeti hivatalunknak egyik tivaló tagját, Wenk Ágostot nagy kitüntetés érte. A miniszter főmérnökévé léptette elő. Midőn ez örömhírt regisztráljuk, egyszermind kívánjuk, hogy mély szaktudását, melyet számtalanszor tanúsított, még sok éven keresztül értékesítse és hazánk javára. Ad multos annos! Gratulálunk!

— **Szabad Lyceum.** Lapunk 1906-odik évfolyamának legutolsó számában ismertettük a „Szabad Lyceum” célját, tervét és hasznát. Akkor pártolás hiányában elaludt ez az ügy, de most, Major Károly dr., főgimn. kir. igazgató szőnyegre hozta és létesítette. Az igazgató érdeme tehát, hogy végre városunkban is ekisztál majd ez — a másutt már egészen meghonosodott közhasznú intézmény. Az ismeretterjesztő előadásokat március 28-tól kezdve, május hó 9-ig tartják, minden szombaton délután 5—6-ig a főgimn. V. osztályu tantermben. Az igazgatóság évadjegyeket bocsát ki, e hat előadásra 2 koronáért személyenként. E jegyek holnap, 23-án d. u. től kezdve a főgimn. igazg. irodájában kaphatók. Az első előadás márc. 28-án lesz, tárgya: Mitológia és természettudomány. Előadja: Krebsz Ernő főgimn. tanár. II. előadás április 4-én. Velence fejlődése és jelentősége (vetített ópekkal), előadja: Vodráská Vencel főgimn. tanár. III. előadás április 11-én. Pompéji (vetített képekkel), előadja: Ambrózy Pál főgimn. tanár. IV. előadás ápr. 25-én. A természet biológiája. Előadja: Sebők Samu főgimn. tanár. V. előadás május 2-án. Az olasz festőművészet aranykora (vetített képekkel.) Előadja: Reider Béla főgimn. tanár. VI. előadás május hó 9-én.

A villamos sugarakról. Előadja: Kaufmann György dr., főgimn. tanár. Mondanunk sem kell, hogy ezek az előadások érdekesek, tanulságosak lesznek és így közönségünk bizonyára érdeklődni fog e házaspótló intézmény iránt, amelyre ezton is felhívjuk a n. é. közönség b. figyelmét.

— **Március 15.** Zernesten. A zernesti férfidalkör március 14-én fényesen sikerült műsoros estélyt rendezett. A dalkör győzelmi dallal nyitotta meg azt, melynek elhangzása után Kovács Károly töresvári róm. kath. lelkész lépett az emelvényre, lelkesen fejtegette március 15-ének nagy jelentőségét. Zecha Aladár nagyhatású alkalmi költeményt szavalt. „Mi a haza?” című melodramát, Kovács Lajosné urnő Löwututt Andor művészies zongora kísérete mellett adta elő. A műsor befejezése után tánemulatság következett, mely kedélyes hangulatban csak a reggeli órákban ért véget.

— **A gazdák nem ülnek fel.** Az irigy konkurrencia ugylátszik semmitől sem riad vissza, csak hogy elhitesse a gazdákkal, mintha a nem impregnált répamag ép oly jó és kimagasló értékű volna, mint a Mauthner Ödön udvari magkereskedő által kizárólagosan forgalmazott impregnált répamag. Természetesen ez hiábavaló erőlködés, hiszen azon gazdákat, kik már impregnált répamagot vetettek se fel nem ültetik, se attól többé el nem tántorítják: lévén egyedül hivattak arra, hogy véleményét formáljanak. És mert e vélemények rendkívül kedvezőek, a konkurrencia elég vak és vakmerő, hogy magát tolja fel birónak, mintha bizony a delikvens itélkezhetne a bíró fölött! Valóban a legtöbb ideje, hogy a konkurrencia ily fektelen elfajulása ellen a földművelési miniszter a leg-sürgősebben gondoskodjék a tisztességtelen versenyről szóló törvény megalkotásával.

— **Március 15 a főgimn.-ban.** A fogarasi áll. főgimn. „Mikszáth Önképzőkör” a helyszüke miatt saját körében ugyan, de kitűnő sikerrel ünnepelte március idusának 60-ik évfordulóját. Lapunk mult számában közöltük az ünnepély szépen összeválogatott műsorát, amelynek minden egyes pontja a legszobben és legjobban sikerült, ami a vezető tanár Krebsz Ernő érdeme. A hazafias és lélekemelő ünnepségről az ifjúság emelkedett hangulatban távozott az igazgató és a tanár testület elismerését vivén magával.

— **Iskolai ünnepély.** A fogarasi állami polgári leányiskola önképzőköre március 15-én diszes ünnepséget rendezett, amelyre azonban a hely szüke miatt vendégeket csak igen korlátolt számban fogadhattak. A kitűnően betanított műsor a következő volt: 1. Himnusz. 2. Lamperth: Emlekezés 1848-ra, szavaltá Wenk Ilona. 3. Jókai: A március 15-iki események, felolvasta Bedő Mária, bevezetésül a hazaszeretetre buzdító igen lelkes hangú, rövid beszédet intézett társnőjéhez. 4. Kossuth emlekezete, karenek, énekelték a III—IV. oszt. növendékei. 5. Petőfi: A magyarok Istene, szavaltá Kaufmann Hermin. 6. Rákosi Viktor: A magyar, felolvasta Herschdörfer H. és Seaul Teréz. 7. Váradi: Petőfi visszatér, szavaltá Aladics Erzs. 8. Szózat. A kör buzgó elnöke: Czirják Hermin fáradozását siker jutalmazta, a jelen voltak emelkedett hangulatban távoztak. Egészben véve ez az ünnepély is méltóan sorakozott az áll. polg. iskola eddig elért szép sikereihez.

— **Igazgatók konferenciája.** A közokt. miniszter 13.686. sz. rendelete alapján. Walther Béla, nagyszzebeni tank. kir. főigazgató, a hatáskörébe tartozó igazgatókat ápr. 6 és 7-ére hívta egybe Nagyszzebenbe. A program a következő: I. Az idegen tanulók szállásviszonyai, egészségügyi és tanulmányi szempontból. Előadja Buslig József brassói róm. kath. főgimn. igazgató. II. A

matematikai oktatás reformja, előadja: id. Albrich Károly nagyszzebeni ág. ev. főgimn. igazgató. III. A középiskolai rendtartás reformja, előadja Szentimrei István nagyszzebeni áll. főgimn. igazgató.

— **Áthelyezés.** Török József fogarasi és Halbrich Albert abrudbányai adóhivatali tiszteket, a pénzügyminiszter kölesönösen áthelyezte.

— **Matiné.** Mint értesültünk az áll. főgimnázium ez évi Matinéjét május hó 3-án délelőtt fogja megtartani. Lesz ének, zene, szavaltat, felolvasás. Az érdekesnek ígérkező Matiné iránt városunkban máris nagy az érdeklődés.

— **Halalozások.** Valóban megdöbbentő az az arány, amelyben most a halálozás fellépett. Hétről-hétre, sőt napról-napra temetésre szól az ének és a halálozások legtöbb esete, influenzából származott tüdőgyulladás és has- vagy mellhártyagyulladásból ered. E hó 16-án délután özv. Kulcsár Sándorné szül. Nehrer Auréliát temettek nagy részvét mellett. A sajnálatra méltó urnő 8 hónappal élte csak túl férjét, a kedves kis Zoltika tehát, 3 és fél éves korában, 8 hó lefolyása alatt apátlan anyátlan árva lett. — Az általános ismert jó hazafi: Herchenrötter Vendel is elhunyt a mult héten. A derék terfű előkelő, felvidéki lovagi család sarja volt. A sors ide vetette és mostohan bánt vele. — Folyó hó 18-án két temetés is volt. Elzner Károlynét délelőtt, Hirschhorn Lipótnét délután temettek nagy részvét mellett. Az elköltözött nyugodjanak békében, a hátramaradottakat pedig vigasztalja meg az ég ura.

— **Közelednek a husvétünnep** a legszebb, legértékesebb piros tojás a beteg emberre nézve, ha husvétra meggyógyul. A legtöbb betegségnek kuforrása az idegek betegségei s gyengeségi állapota, ezer és ezer ember sanyalódik e bajokban. Pedig a segítség, a gyógyulás oly közel van, oly kézen fekvő. Olvassák el a betegek vagy hozzátartozóik az ingyen könyvet a villamos gyógyomódról, melyet lapunkra való hivatkozással ingyen és bérmentve küld meg mindenkinek az Elektro Vitalizer orvosi rendező intézet, Budapest, Károly-kör. 2, félcselet 50.

— **Magyar otthon.** Elsőrangú penzió a város központján. Családok, házaspárok és magános urak részére. Elegánsan berendezett szobák külön bejárattal, villanyvilágítással. Rézágak, fürdők, kitűnő konyha. Olcsó árak. Főherceg Sándor utca 30. sz Budapest.

— **Öngyilkosság.** F. hó 17-én d. u. 3 óra tájban felakasztotta magát Toma Zakarie fogarasi földmives. Tettének oka ismeretlen. Mire levágták még élt, de később meghalt.

— **18 korona 3 m. ruhaszövet.** Az országos posztókvitelti árubaz Budapest, VII. Tököli-ut 3 sz. I. em. 18 koronaert küld egy ferfiruhára való 3 méter finom gyapjuszövetet, tetszes szerinti mintával és színben. Ezt a kitűnő beszerzés forrást ajánljuk olvasóink b. figyelmébe.

— **Jutalmak ipari munkások számára.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter a sokévi hűséges szolgálat által magukat érdemesé tett ipari munkások számára annak idején kiirt 100—100 koronás jutalmijban és kitüntető okmányban a brassói kereskedelmi és iparkamara kerületéből a kamara javaslata alapján a következő öt munkást részesítette: Schuster Frigyes timarségét, Schberg testvérek brassói börgyár cégnél; Vladuc Mózes, szijgyártóságát, Schuster Józsefnél Nagyszzebenben; Capatina Juon gyári munkást, Joanides C. G. brassói petróleumgyár

cégnél, Kádár István rézművesegédet, Haluskay Vilmosnál, Brassóban; Thomas Károly segéd munkást Krafft V. nagyszabeni könyvnyomda cégnél. Valamennyien 35 évnél hosszabb szolgálati időt mutattak ki. A kitüntetések e napokban lettek kiosztva a kamara utján. Ily jutalmakra való újabb pályázatot az 1908. évre a kamara legközelebb fog hirdetni.

△ Több millió koronának felel meg azon összeg, amely Magyarországból gyümölcs és szőlőtermékekért külföldre vándorol, — holott erre semmi szükség sincsen, mert köz tudomásu, hogy hazánk egy a természettől a gyümölcs és bortermelés szempontjából is gazdagon megállott ország; a kormány, hogy ezeket a termelési ágakat kiterjeszthesse már ideig is jelentékeny áldozatokat hozott, — mindez azonban korántsem elegendő és így örömmel kell fogadnunk, ha magáncégek a gyümölcs és szőlőtermelés terén intenzívebb munkásságot fejtenek ki. A hazai cégek közül minden tekintetben kiválik a Fischer és Társa cég fa és szőlővesszőiskolája Nagye nyeden, amely árjegyzékkel kívánatra bárkinek ingyen és bérmentve szolgál.

△ A gyermek számárhurutos. Ne készen tehát megkérdezni az orvostól, hogy mit tart a „Sirolin-Roche“ nevű szerről. Számítalan orvosi vizsgálat eredményeként megállapított, hogy számárhurut gyógyításánál semmiféle más szer nem állja ki a versenyt a „Sirolin-Roch“-al. A köhögést szünteti és gyorsan egészben elmúlik. A gyógyszerárakban kapható „Sirolin-Roche“ teljesen ártalmatlan, nem izgat és a gyermekek kellemes jó íze miatt szívesen veszik.

△ A magyar újságírás szenzációja! A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja! A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérielhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Főmunkatárs: Lengyel Zoltán. Naponként 125.000 példány! Egy szám 2 krajcár. A Nap előfizetési ára: Egész évre 16 Kor., félévre 8 K., negyedévre 4 K., egy hónapra 1 K 40 fillér.

△ Fidibusz! A legkitűnőbb magyar élclap. Paratlan népszerűség! Remek szöveg, pompás képek! Mesésen olcsó! Egy szám 5 krajcár. A Fidibusz előfizetési ára: Egész évre 6 K., félévre 3 K., negyedévre 1 K 50 fill., egy hónapra 50 fill. Mutatvány számokat küld kiadóhivatal: Röck Szilárd u. 9.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

THIERFELD DÁVID.

Budapesti előkelő bank részv. társaság Fogarasmegyében kizárólag tőrszón jegyzett sorsjegyek eladására.

főügynökséget

létesít.

Ezen főügynökség saját hatáskörében a megye területén alügynököket állíthat fel.

Évi fix javadalmazás!

Csakis komoly reflectánsok, kik a főügynökséget elnyerni óhajtják, küldjék ajánlatukat:

Budapest, főpostafiók 21. címre.

Szám 600—1908. tlkvi.

Póthirdetmény.

A fogarasi kir. járásbíró mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, miszerint a Schul Henrik fogarasi lakos végrehajthatónak Balló Mihály fogarasi lakos végrehajthatást szenvedett elleni 702 kor. 29 fill. s jár. iránti végrehajthatási ügyében 8828—907. sz. a. kibocsátott árverési hirdetményben a fo-

garasi 1577. sz. tjkvben A+ 1635, 1636 hrsz. ingatlan 545 kor. kikiáltási árban a fogarasi kir. telekkönyvi hatósághoz 1908. április 2-ik napjának délelőtti 9 órájára kitiűzött árverés az 1881. LX. t.-c. 167. §-a alapján Albertfy és Theil brassói cég végrehajtható érlekeben is 350 kor. tőkekövetelése s járulékaik kielégítése végett megtartni fog.

Fogaras, 1908. január hó 31-én.

A kir. járásbíró, mint tlkvi hatóság.

Nádudvary,
kir. albiró.

Sz: 410—1908. tlkvi

ÁRVERÉSI HIRDET. KIVONAT.

A fogarasi kir. járásbíró mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy Bartes Gyuláné Borza Saroltának ifj. Borza Károly elleni vagyoni közösség megszüntetése iránti végrehajthatási ügyében a brassói kir. törvényszék a fogarasi kir. járásbíró területén lévő fogarasi község határában fekvő a fogarasi 210 sz. tjkvben fenti felek nevén álló A+ 109, 110 hrszám ingatlanra 1467 kor. 2203 " " " 23 " 2333 " " " 63 "

nálam ezenel megállapított kikiáltási árban a C 1 alatt Borza Károly ideb. javára és a mennyiben nem azonos személy lenne a C 5 alatt Borza Károly szücs javára is bekebelezett élethossziglani haszonélvezeti jogok épségben tartása mellett elrendelte és, hogy a fentebb megjelölt ingatlanok az 1908. évi április hó 15 napján délelőtti 9 órákor a helyi tlkvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Fogaras, 1908. évi január hó 27-én.

A kir. jbiróság, mint tlkvi hatóság.

Nádudvary,
kir. aljárásbíró.

KÖHÖGÉS!

Ki ezt figyelmen kívül hagyja, — önönmaga ellen vétkezik. —

Kaiser-féle

Mell-cukorka

a 3 fenyővel.

Orvosilag kipróbálva es ajánlva: köhögés, elnyálkásodás és rekedtség ellen.

4512 hitelesített bizonyítvány tanúsítja, hogy megtartják azt, amit igrnek.

40 és 20 filléres csomagokban kaphatók:

Hermann P. János, Kontesveller Károly, Steinburgi Pildner Frigyes urak gyógyszerárakban, FOGARAS.

Eladó butor.

1 kredenc, 5 ruha- és fehérnemű-szekrény, 1 íróasztal 1 tolette tükör, 2 asztal, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 kis fényképezőgép és más butorzat mind tiszta és jó karban **ELADÓK.**

Olt-utca 23. sz. alatt.

A magyar újságírás szenzáció!

A NAP

A magyar közönség legkedvesebb lapja!

A 48-as eszmény és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és kérielhetetlen szószólója.

Főszerkesztő:

Főmunkatárs:

BRAUN SÁNDOR. LENGYEL ZOLTÁN.

Naponként 125.000 példány!

Egy szám: 2 krajcár.

A NAP előfizetési ára:

Egész évre . 16 K. || Negyedévre 4 K.

Félévre . . 8 K. || Egy hónapra 1.40 K.

FIDIBUSZ.

A legkitűnőbb magyar élclap.

Paratlan népszerűség!

Remek szöveg, — pompás képek! Mesésen olcsó!

Egy szám: 5 krajcár.

A FIDIBUSZ előfizetési ára:

Egész évre . 6 K. || Negyedévre 1.50 K.

Félévre . . 3 K. || Egy hónapra 50 f.

Aki a „Fidibusz“-ra legalább egy félévre előfizet, ingyen kapja a diszes „Fidibusz-naptár“-t.

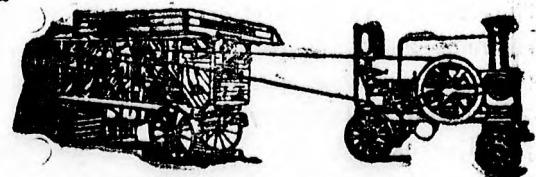
Mutatványszámokat küld kiadóhivatal: Budapest, Röck Szilárd-utca 9.

Kalmár és Engel

MÓTOR ÉS GÉPGYÁRA

Városi raktár: BUDAPEST. Gyár és iroda: V. Lipót-kör. 18. VI. Úteg-u. 19.

Ajánlja egy cséplőgép, mint malomüzemre leg-egyszerűbb benzínmotorjait, benzínkomobiljait, valamint szivó-gázmotorjait, melyek V. Lipót-körut 18. bármikor üzemben megtekinthetők.

Teljes jótállás! Egyedül létező ujdonság! Kitűnő cséplésért!

Ezen motorok egyenletes járása és bámulatos egyszerű szerkezetük folytán bármely legjáratiabb ember által is azonnal könnyen kezelhetők.

Árjegyzék ingyen. Olcsó árak részletfizetésre.

Globin

a legjobb és legfinomabb
Czipő tisztítószer

Egyedüli gyáros Fritz Schulz jun. részv. társ. Lipcse és Eger.

KÉT DARAB
arab telivér
hámos kanca
eladó.
Megtekinthető:
Dr. Popescu Tivadar,
ügyvédnél, Fogarason.

KÖHÖGÉS, REKEDTSÉG ÉS HURUT ELLEN NINCS JOBB A
RÉTHY-féle
Pemetefű-cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félét kérjük, mivel sok haszontalan utánzata van.
1 DOBOZ 60 FILLÉR.
Csak RÉTHY-félét fogadjunk el!

Szőlőlotványok.

Fajtiszta Ripária-Portális alanyon oltott elsőrendű duggyökérzetű, teljes felelőség mellett szállítok — következő fajokban:

Borfajok: Erdei, Olasz-Rizling, Kövidinka, Nemes Kadarka, Furmint, Slankamenka, Burgund, Oporto, Mézes-fehér, Karbenet, Sárfehér, Ezerjő, Mirkovácsi, Muskotály.

Csemegefajok: fehér és piros Chasselas,

Passatuti.

1000	darab sima zöldoltvány	80	kor
1000	" gyökeres I. oszt., 2 éves	180	"
1000	" " II. osztály	140	"
1000	" sima Ripária-Portális I. o.	16	"
1000	" " " II. o.	9	"
1000	" gyökeres I. osztály	30	"
1000	" " II. osztály	18	"
1000	" fásoltvány I. osztály	200	"
1000	" " II. osztály	140	"

Tavaszi szállításra is elfogadok már most rendelést. Előlegül az ár egynegyed részét beküldeni sziveskedjék.

Bort a legjobb minőségben napi ár szerint szállítok.

Tisztelettel
Sárkány József,
Gyöngyös, (Hevesm.)

Muschong-Buziásfürdői
SZÉN SAV-MŰVEK
újra berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony **SZÉN SAVAT** a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szodavizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra **ÖSSZE NEM TEVEZTENDŐ** mesterségesen előállított, kevesbé kiadós szénsavval

Megbízható, szigorúan lelkiismeretes kiszolgálás!

Buziásfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/2 és 1/4 literes üvegekben.

Szív-, vese- és hólyagbántalmaknál utol nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz!

Felvilágosítással készségesen jiszolgál

Muschong-buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn.

Sürgünyöcím: Muschong, Buziásfürdő. — Interurban telefon 18. szám.

ÜGYES HELYI KÉPVISELŐK KERESTETNEK!

FISCHER és TSA NAGYENYED
FA- és SZŐLŐISKOLÁK

150.000 Gyümölcsfa csemete,
1.000.000 Gyümölcsfa-alany,
1.000.000 Élő sövény csemete
sétányfák, díszeserjék, túlevelű-
fák, rózsák stb.

1.000.000 szőlőoltvány. Euro-
pai és amerikai sima és gyö-
keres vessző.
Különlegesség: Csemege-szőlő-
oltványok.

12) kat. hold mívelési terület

30.000
Kiváló szép
besztercei és boszniai
szilvafa csemete.

Árjegyzék ingyen.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Váci-körút 63.

Által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,
szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-
rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők,
boronák,
sorvetőgépek, Planet jr. kapálók,
szecska-vágók, répavágók, kukorica-morzsolók, daráló-
örlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu
ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

"METEOR" szálloda

Budapest, Erzsébet-körút 6.

Tulajdonos:

Rendes Szidor.

120 kényelmesen berendezett szoba. Meleg-vizfűtés. Teljes 24 órás liftszolgálat. Vacuum-Cleaner. Fürdők a házban. Szállodai automobil. Salonok, társalgók.

Figyelmes kiszolgálás. Mérsékelt árak. Feltétlen tisztaság. Fekvés a Keleti és Nyugati pályaudvar között. A technika minden vívmányaival felszerelve. A város központján.

☛ SZOBÁK 4 KORONÁTÓL ☛

Brilláns kékítő

KOCKÁBAN.

1 kocka elegendő
1 nagy mosáshoz.

Ezen kékítő föltumul
minőségre nézve minden
eddig kékítőt.

1 kocka (4 fillér) egy
pohár langyos vízben
feloldva kiadósabb mint
egy üveg folyékony kékítő

Kapható minden fűszerüzletbe.

Főraktár Fogarason:

Thierfeld Lipótnál.

A készlet gyorsabb el-
adhatása miatt

Caspari Frigyes

és Társai

Medgyes, Nagykovács.

faiskolái

leszállított áron ajánlják
összes faiskolai cikkeiket u. m.:
magonoz, kőmagu és csontár
gyümölcsfákat, pöszméte és ri-
biszke cserjéket, málnákat, földi-
epret, diszcserejéket, gyümölcsfa
vadoncokat, sövénynek valót,
tülevelű fákat, rózsafákat stb.

Arjegyzék kívánatra bérmentve.

2-16

Hölgyek

— részére nélkülözhetetlen! —

Legjobb szépítőszert a

Földes-fele **MARGIT CRÈME**

Pár nap alatt biztosan eltávolít szőplőt, májfoltot, pattanást, bőrtkát
(Mitesser) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és az arcot
fehérré, simává varázsolja, üdít és fiatalít.

Ár: kis tégely 1 korona, nagy 2 korona.

KIVÁLÓ TOILETT CIKKEK: Margit-hőlgypor (3 színben) 1.20 kor.,
Margit-szappan 70 fill., Margit-foggép 1 kor., Margit-aróviz 1 kor. Kapható
minden gyógyszerárban, drogeriában és illatszerkereskedésben.

Postán utánvétellel vagy a pénz előleges beküldése
után küldi a készítő: Földes Kelemen, Arad.

Főraktár Fogarason: Dr. Kontes-
veler K., Hermann P. J.,
Steinburg A. P.

Páratlan és es-
dős hatás.

Óvaskodjunk
utánzóktól.

Visszelárusítók kerestetnek!

Harisnya nélküli petroleum izzóvilágítás!

5% olaj megtakarítás.

Korommentes!

Szagtalan!

Robbanásmentes!

Eltörhetlen!

Lámpaátalakítás fölösleges.

10" = 1 Kor. 75, 14" = 2 Kor. —, 16" = 2 Kor. 30.

Utánvét és postadíjmentes!

Atnézet díjtalanul!

Petroleum-Glühlicht-Industrie Kronach

(B A Y E R N.)

Visszelárusítók kerestetnek!

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cement-Gyár

== Brassóban. ==

Fogarason kapható: Gebauer W., Schul H. és Thierfeld L. urak kereskedéseiben.

Ny. Thierfeld Dávid könyvnyomdájában, Fogarason.